

Jan Roubínek, *Příspěvek ke studiu reflexe genocidy českých židů od roku 1945 do současnosti ve světle dosud neprobádaných archivních materiálů (Analýza národních příběhů hostitelských zemí obětí holocaustu a vliv na jejich individuální válečné svědectví)*. Posudek na rigorózní práci, 256 stran.

Předložená rigorózní práce se zabývá, jak již název napovídá, problémem reflexe genocidy českých židů od roku 1945 do současnosti, a sice na základě dosud neprobádaných archivních materiálů. Autor si jako cíl práce vytkl ukázat skutečnost, že „svědci určité historické události o ní mohou vypovídat zcela odlišným způsobem, aniž by mluvili nepravdu“. Zaměřil se na skupinu lidí narozených v první Československé republice a na jejich vnímání genocidy.

Strukturu práce je nutno považovat za vhodně zvolenou, úvodní kapitola musí být vcelku logicky věnována analýze a definici pojmů genocida nebo holocaust, což považují za důležité, neboť jejich ukotvení v terminologii celé práce umožňuje autorovi další nerušený výklad. Další kapitoly pak mapují percepci šoa ve vybraných státech v období po roce 1945; území České (Československé) republiky a vztah jejich obyvatel k židům, resp. projevy rasové nenávisti; izraelské židy původem z bývalého Československa po roce 1945 atd.

Na hlavních pasážích Roubínkovy práce je jasně vidět autorovo zaujetí poměrně obtížným tématem, nepopiratelná znalost příslušné odborné materie poměrně širokého záběru či erudice ve formulování závěrů. Na druhé straně, pokud se autor vychýlí od hlavního tématu své práce, objeví se nepřesnosti, resp. zjednodušující označení, např. obrat „v období vlády Olivera Cromwella“ (s. 25) nebo císařovna Marie Terezie. Jedná se o často používaný omyl, Marie Terezie nikdy císařovnou nebyla, hlavou Svaté říše římské národa německého se nemohla stát žena (císaři byli její manžel František Štěpán Lotrinský a poté její syn Josef II.). Občas jsem narazil na vyložená faktografická pochybení, např. na s. 70, kdy autor datuje Toleranční patent do roku 1782 (správně je rok 1781) nebo na s. 72, kdy píše o Františku Josefu II. Panovník takového jména v Čechách nikdy nevládl, přirozeně se jedná o Františka Josefa I.

Pokud jde o použité zdroje, autor pracoval jak s nevydanými (zahraniční i české provenience) a vydanými prameny, s odbornou literaturou i beletrií a využil i filmovou a rozhlasovou tvorbu, která se při studiu podobného tématu samozřejmě nabízí. Seznam zdrojů proto pokládám za úctyhodný a dle mého soudu nelze proti němu vznést zásadní námitku. Z hlediska formální úpravy mám jednu podstatnou výtku, a to je nezkracování citací, tedy neustálé opakování celých názvů knih atd., a několik drobných připomínek – používání spojovníku místo pomlčky nebo označení některých položek v seznamu literatury jako Seznam tisku. Jedná se v několika případech o odborné studie, např. ty v periodiku Paměť a dějiny. Jako

důležitý pramen pak autorovi posloužily rozhovory, bez nichž by zvolené téma nebylo „úplné“. Ocenit musím i velmi vhodně zvolenou obrazovou přílohu, která předložený text doplňuje a jež se opět při takovém tématu nabízí.

Na závěr mohu konstatovat, že Jan Roubínek předložil hajitelnou rigorózní práci, která sice převážně popisným způsobem, nicméně na základě poctivého studia pramenů a odborné literatury analyzuje reflexi genocidy českých židů od roku 1945 do současnosti ve světle dosud neprobádaných archivních materiálů. Je vidět, že se autor zdařilým způsobem vyrovnal s vybraným tématem, a i přes své dílčí výhrady zmíněné výše tak mohu jeho rigorózní práci doporučit k obhajobě.

Plzeň, 27. října 2017

doc. PhDr. Lukáš Novotný, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická, Západočeská univerzita v Plzni